

Návrat Ladislava Sutnara American story

doc. ak. mal. Josef Mištera, děkan FDULS ZČU v Plzni

doc. PhDr. Jiří Šetlík

Návrat Ladislava Sutnara je projekt, který napravuje kulturní dějiny této země, účelově zdeformované totalitním režimem, ze kterých měl být geniální český a americký designér navždy vymazán. Život Ladislava Sutnara a návrat Ladislava Sutnara je úžasným příběhem dvacátého století s mnoha dramatickými peripetiemi a šťastným koncem. Ladislav Sutnar nedožil času, kdy by pro něj bylo možné vrátit se do své vlasti, ovšem jeho příběh smrti zdaleka nekončí. Pokračuje přátelstvím, které jsem navázal s jeho synem Radoslavem Sutnarem i jeho ženou Elaine. Následovalo založení Galerie Ladislava Sutnara, po Ladislavu Sutnarovi byla pojmenována nejprve budova a později i celá fakulta. S Radoslavem jsme založili Cenu Ladislava Sutnara a naše prohlubující se přátelství otevřelo cestu pro jeho rozhodnutí přesunout do rodné vlasti ostatky jeho otce i matky. Město Plzeň udělilo Ladislavu Sutnarovi čestné občanství, na jeho rodný dům instalovalo bronzovou plaketu, zřídilo slavnému rodákovi čestný hrob a ocenilo jeho syna Radoslava Pečetí města Plzně. Památkem zvěstujícím přítomnost Ladislava Sutnara je do rozměrného betonového objektu transponovaná stavebnice Build the Town umístěná před „jeho“ fakultou. Bylo vydáno několik knih o životě a tvorbě Ladislava Sutnara, byla zřízena první stálá expozice jeho tvorby v České republice v Západočeském muzeu v Plzni. Dále bylo uspořádáno množství výstav týkajících se jeho osobnosti nebo odkazu. Například putovní výstavou Ladislav Sutnar – Evropa, kultura, která byla mimo jiné k vidění i v odletové hale Letiště Václava Havla v Praze vzdali mladí umělci z Čech, Slovenska a Polska poctu géniovi, který měl být zapomenut. Výstava Inspirace Sutnar v Galerii města Plzně přesvědčivě ukázala na pracích studentů Sutnarky, jak jeho stále živý duchovní odkaz oslovuje nejmladší generaci tvůrců. A díky tomu všemu je nyní možné prohlásit: Ladislav Sutnar se vrátil...

FDULS Západočeské university v Plzni (jmenovitě její děkan doc. Josef Mištera) podnikla řadu činů a akcí k poctě plzeňského rodáka Ladislava Sutnara. Zaslouží si poděkování a obdiv zdejší a světové výtvarné obce. Symbolicky převzala sama fakulta do svého názvu jméno komunistickým režimem zamlčovaného umělce. Zároveň se postarala o jeho připomínání v Plzni, celé České republice a v zahraničí. Dojemně působí přenesení jeho ostatků do rodné půdy, souběžně povzbuzují různé formy připomínání Sutnarovy osobnosti. Když jsem měl možnost se s ním osobně setkat v New Yorku, přiznal mi s lítostí, že jeho dílo, tím méně jeho osobnost ve vlasti málokdo zná. Jeho obavy vyvrátili v současnosti plzeňští kulturní činitelé. Vrátili Sutnara do souvislosti československé kultury 20. století poukazy k jeho zásluhám o knižní kulturu, návrhy skla a keramiky, zakladatelské činnosti v Družstevní práci, nemluvě o jeho tvůrčím uplatnění v USA. Myslím, že by měl radost z procesu rehabilitace, o níž se zaslouhují dnešní representanti plzeňské kultury, jimž se daří Ladislava Sutnara vrátit do našich dějin umění a vědomí jejich souvislostí.

Radoslav a Elaine Sutnarovi před hrobem Ladislava Sutnara a jeho ženy s autorem náhrobku Petrem Voğelem.

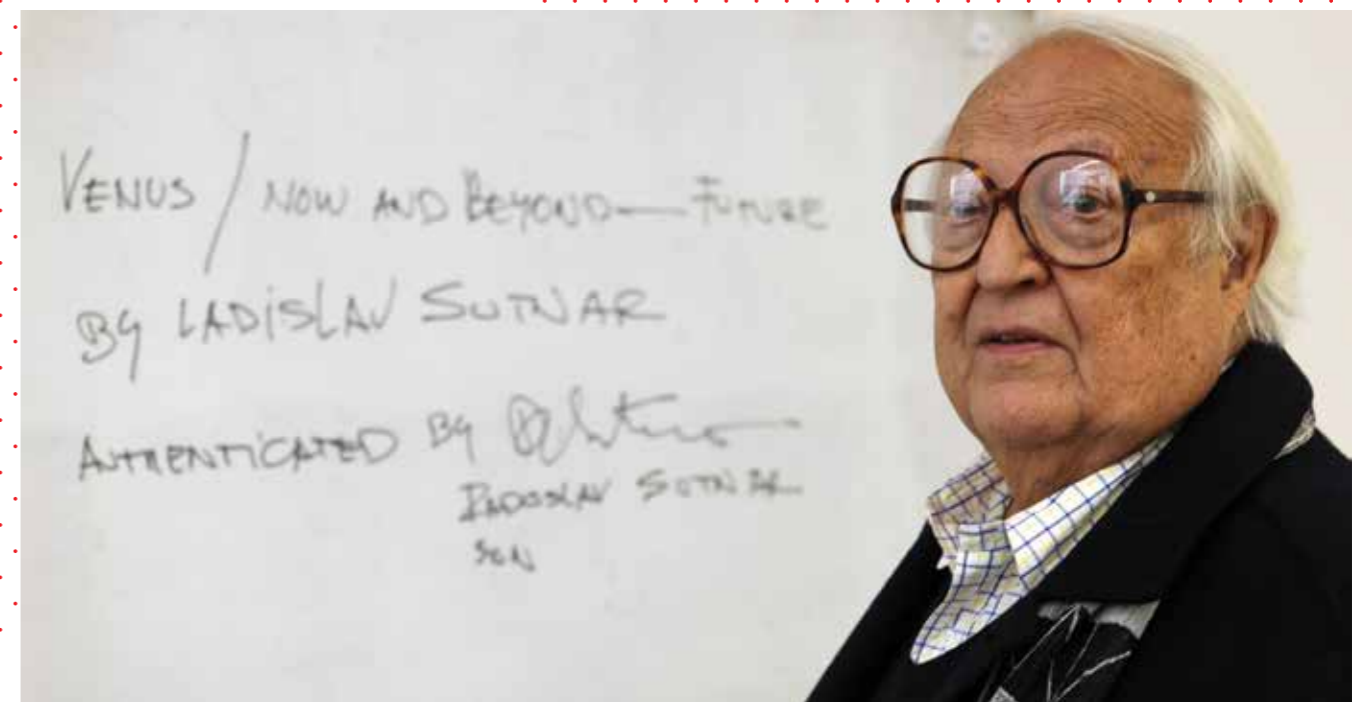

Radoslav Sutnar a Josef Mištera před Galerií Ladislava Sutnara.

Odhalení pamětní desky od Jakuba Oravy na rodném domě Ladislava Sutnara v Dominikánské ulici č. 2. Zleva: Radoslav Sutnar, tehdejší primátor Martin Baxa a jeho první náměstek Martin Zrzavecký.

Radoslav Sutnar příše věnování na rubovou stranu obrazu Venuše darované FDULS.

Steven Heller, School of Visual Arts, New York, USA

Rok 2015 byl rokem nového narození Ladislava Sutnara. Ve své rodné zemi, České republice, se mu konečně dostává uznání, které si za svůj život a práci zasloužil. Grafický designér, návrhář, typograf, pedagog a malíř je představován v průběhu celého roku v rámci projektu Návrat Ladislava Sutnara, který je jednou z nejdůležitějších událostí projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015. Rozpoznat svého ztraceného génia vyžaduje od města i národa značné úsilí a vizi. Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni a její děkan Josef Mištera si zaslouhují velký potlesk za to, že si uvědomili mezeru v historii českého moderního designu. A s podporou Sutnarova syna, Radoslava Sutnara, se podařilo sestavit všechny kousky mozaiky a získat zpět obraz umělce a grafika, který by jinak kvůli ideologickému konfliktu zůstal zapomenut. I ve Spojených státech dochází k oživení Sutnarova jména. Inspirováni energií z Plzně se odborníci i příznivci Sutnarova díla spojili, aby znovu ukázali význam příspěvku tohoto umělce nové generaci designérů. Výsledky, kterých dosáhl v oblasti grafického a informačního designu, jsou poučným odhalením a mají své místo ve slovníku současného designu. Cílem Návratu není postavit Sutnara na piedestal, aby tam stál, nehybný v čase. Cílem je aplikovat jeho učení a práci u dalších generací aktivních umělců po celém světě. Tímto způsobem dostává to, co už si dávno zasloužil.

Cena Ladislava Sutnara

Založení Ceny Ladislava Sutnara bylo projednáno již v průběhu prvního setkání jeho syna Radoslava Sutnara s děkanem FDULS. Následně byl definován statut ceny a zabudován do vnitřních norem FDULS a potažmo i ZČU. Porotu, která vybírá laureáty na základě nominací od odborné veřejnosti, tvoří členové Umělecké rady FDULS ZČU v Plzni. Cena jednak vzdává hold životu a dílu Ladislava Sutnara, jednak je poctou žijícím českým i zahraničním umělcům za výjimečné výkony na poli výtvarného umění, především užitého umění a designu, kterých dosáhli v oblasti autorské tvorby, uměnověd, nebo pedagogického působení. Cena může být udělena i institucím, které svým programem a aktivitou podporují moderní umění a design. Plaketu navrhl doc. M.A. Petr Vogel. Cena byla poprvé udělována v roce 2012. Laureáty Ceny Ladislava Sutnara se postupně stali například Adéla Matasová / CZE, Václav Šerák / CZE, Pavel Nešleha / CZE, Josef Mištera / CZE, Jiří Šalamoun / CZE, Karel Míšek / CZE, Gyula Ernyey / HUN, Markus Dreßen / DEU, Cooper – Hewitt, Smithsonian Design Museum / USA, Steven Heller / USA, The J. Paul Getty Trust / USA, UPM v Praze / CZE, Zdeněk Ziegler / CZE, Jiří Šetlík / CZE, Lech Majewski / PL, Milan Grygar / CZE, Jan Solpera / CZE, R. Roger Remington / USA, William Lobkowicz a Lobkovické sbírky / USA-CZE, Plzeň 2015, o.p.s. a Martin Baxa / CZE, The Art Institute of Chicago / USA, AIGA, the professional association for design / USA, The Museum of Modern Art in New York / USA.

Ron Hartwig, viceprezident pro komunikaci The J. Paul Getty Trust, USA

V listopadu 2014 se mně dostalo pocty převzít Cenu Ladislava Sutnara jménem J. Paul Getty Trust. Byla to honosná událost svojí obřadností a vážností hodná muže, po němž je pojmenována. Ladislav Sutnar je gigantem v dějinách designu a ocenění nesoucí jeho jméno je pro nás v J. Paul Getty Trust obzvláště významné. Náš Getty Research Institute vlastní pět samostatných sbírek spojených se Sutnarovým dílem, včetně jeho poznámek, publikovaných textů a dalších dokumentů. V těchto archivních sbírkách jsou zastoupeny všechny oblasti Sutnarových designérských projektů, i ty nejvýznamnější, jako je prototyp dětské stavebnice „Build the Town“ a dokumentace československého pavilonu na Světové výstavě v New Yorku v roce 1939. Právě Sutnarova práce na československém pavilonu sehrála

v jeho životě klíčovou roli. Jeho odmítnutí zastavit výstavbu pavilonu navzdory nacistickému příkazu během invaze do Československa v roce 1939 bylo nejen skutkem neuvěřitelné odvahy, ale přivedlo ho i k založení prosperujícího podnikání a k získání silné reputace významného designéra a umělce ve Spojených státech, kde on a později i jeho rodina získali občanství. Moje cesta do Plzně u příležitosti předání Ceny Ladislava Sutnara skončila velmi slavnostně, když byl popel Sutnara a jeho ženy Františky navrácen do jejich rodné Plzně a uložen ve společném hrobě s pomníkem, jehož design připomíná Sutnarův neuvěřitelný život a dílo. J. Paul Getty Trust je poctěn, že byl k této události přizván, a že může skrze své sbírky hrát roli v udržování živého uměleckého odkazu Ladislava Sutnara.

Caroline Baumann, ředitelka Cooper – Hewitt, Smithsonian Design Museum, USA

Jsmo ohromně poctěni tím, že došla uznání naše práce při tvorbě sbírkového fondu mapujícího život a přínos průkopnického informačního designéra, architekta a produktového designéra Ladislava Sutnara. Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum v New Yorku má jednu z největších Sutnarových kolekcí na světě a nepřetržitě pracuje na rozšiřování přístupu do archivu a zlepšování možností sdílení Sutnarových inovativních návrhů.

Rad Sutnar

Drahý Josefe, jsi muž činu, a když je potřeba i výmluvných slov. Ale dáváš přednost akci, která má výsledky!!!!!! ... Za čtyři roky, co jsme se poznali, jste udělali pro Sutnara v České republice více, než všichni ostatní v předcházejících dvaceti letech. ... Tahle zásada „jdi a udělej to“ je tak veskrze Sutnarovská, že jsem Tě musel při pohřební ceremonii v Plzni „představit“ matce a otci a přivítat Tě do Sutnarovy rodiny. Protože jsi Sutnar duchem i skutkem!!!!!! Takže se opatruj, měj se báječně a pokračuj na své cestě, Josefe Sutnare Mišteru!!!!!!

Výstava Ladislav Sutnar - Evropa, kultura v Praze na Letišti Václava Havla.

Hommage à Sutnar

Výstavní projekt Hommage à Sutnar - Evropa, kultura byla součástí rozsáhlého projektu Návrat Ladislava Sutnara, který FDULS ZČU uskutečňuje za významné podpory Evropského hlavního města kultury Plzeň 2015. Výstavní projekt se koncepčně hlásil k životní filosofii a krédu Ladislava Sutnara, který věřil, že umění a design mají moc lidstvo a svět proměňovat, ve smyslu dělat lepším. Do realizace projektu byl zapojen prof. Karel Míšek z ústecké fakulty se svými studenty. Dále se na projektu podíleli studenti FDULS, Akademie výtvarných umění ve Varšavě a VŠVU v Bratislavě. Výsledkem jejich práce je takřka 150 plakátů, jejichž výběr byl vystaven v budově FDULS, v Praze na Letišti Václava Havla, v německém Regensburgu a na dalších místech Evropy.

Ředitelka muzea Cooper – Hewitt, Smithsonian Design Museum v New Yorku paní Caroline Baumann přebírá cenu Ladislava Sutnara.

